

3. Державне агентство розвитку туризму України —
www.tourism.gov.ua

4. Публічний Звіт Державного агентства розвитку туризму України за
2024 рік

УДК 388.488.2

Надкерничний А. ст.гр.ТУМ-24-1

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Качала С.В. к.т.н., доцент кафедри

туризму, рекреації та регіонального розвитку,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ТУРИЗМУ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ПРИКЛАДНЕ ЗНАЧЕННЯ

Соціальна відповідальність у сфері туризму базується на принципах сталого розвитку, взаємоповаги до місцевих громад, збереження навколишнього середовища та культурної спадщини. За визначенням Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), сталий туризм передбачає управління всіма ресурсами так, щоб економічні, соціальні та естетичні потреби могли бути задоволені, водночас збережучи культурну цілісність, основні екологічні процеси та біорізноманіття [1-2].

Науковці виділяють такі ключові напрями соціальної відповідальності у туризмі:

- підтримка місцевого населення через створення робочих місць і розвиток інфраструктури;
- екологічна відповідальність: мінімізація негативного впливу на довкілля;
- повага до культурної різноманітності та захист нематеріальної культурної спадщини;
- етичне ставлення до працівників і туристів.

Таким чином, соціальна відповідальність виступає важливим інструментом гармонізації відносин між туристичним бізнесом, суспільством і природним середовищем.

Тема соціальної відповідальності у туристичному бізнесі набуває особливої актуальності у сучасних умовах, коли світ стикається з викликами екологічного, економічного та соціального характеру. Туристичний сектор має значний вплив на навколишнє середовище, місцеві громади та культурну спадщину. Тому дослідження соціальної відповідальності в цій сфері дозволяють знайти оптимальний баланс між комерційними цілями бізнесу та соціальними потребами суспільства [3-4].

Соціальна відповідальність у туристичному бізнесі сприяє вирішенню низки проблем. Зокрема, вона передбачає зменшення негативного екологічного впливу, підтримку місцевих громад через створення робочих місць, інвестиції у збереження культурної спадщини та сприяння сталому розвитку. Наукове вивчення цих аспектів допомагає розробляти інноваційні підходи до управління туристичним бізнесом, орієнтовані на довгострокову перспективу.

Практична цінність досліджень полягає в їхньому внеску у формування політики сталого розвитку, оптимізацію діяльності туристичних підприємств та підвищення їхньої конкурентоспроможності. Соціально відповідальний бізнес отримує більше довіри від клієнтів, що позитивно впливає на його репутацію та фінансові показники.

Метою нашого дослідження є розробка теоретичних основ та практичних рекомендацій щодо впровадження принципів соціальної відповідальності у туристичному бізнесі для сприяння сталому розвитку галузі.

Для досягнення вказаної мети, вважаємо важливими такі завдання

- аналіз сучасного стану соціальної відповідальності у туристичному секторі;
- вивчення впливу соціально відповідальних практик на розвиток туристичних підприємств;
- розробка рекомендацій для бізнесу з урахуванням специфіки локальних і глобальних умов;
- оцінка ролі державної та міжнародної підтримки у впровадженні соціально відповідальних ініціатив.

Подальші дослідження дадуть змогу сформулювати практичні рекомендації для туристичного бізнесу, що базуватимуться на принципах сталого розвитку. Це сприятиме зменшенню екологічного навантаження, покращенню умов праці, підвищенню рівня життя у туристичних регіонах і збереженню культурної спадщини. Очікується також розробка методології оцінки соціальної відповідальності компаній, що дозволить бізнесу ефективніше планувати та звітувати про свої ініціативи.

Такі дослідження стануть основою для вдосконалення освітніх програм, спрямованих на підготовку фахівців туристичної галузі, а також інструментом для розробки державної політики підтримки соціально відповідальних підприємств.

Соціальна відповідальність у сфері туризму – це не просто тенденція чи вимога часу, а стратегічна необхідність для забезпечення сталого розвитку галузі, підвищення її стійкості та формування позитивного іміджу на міжнародному рівні. Саме відповідальний туризм має шанс стати однією з основ відновлення економіки та соціального життя в Україні.

Перелік використаних джерел

1. Белобородова, Марія. "Соціальна відповідальність закладів індустрії гостинності в Україні: ретроспективний аналіз". Економічні горизонти 3 (25) (2023): 36-46.

2. Стяпанавічюс, Евалдас, and Регіна Андрюкайтене. "Тенденції реалізації корпоративної соціальної відповідальності у сфері туризму." *Humanities Studies* 10 (87) (2022): 122-127.

3. Погуда, Н. В. "Корпоративна соціальна відповідальність як складова стратегії розвитку туристичного підприємства." (2020).

4. Дробиш, Людмила Володимирівна, and Ілля Романович Прокопенко. Соціальна відповідальність у діяльності вітчизняних підприємств сфери туризму. Diss. ДонНУЕТ, 2017.

УДК 502/504:372.8:379.85(477)

Пеліховська А.І., здобувачка 5 курсу
спеціальності «Екологія»

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,

Легета У.В., к.т.н., доцент

кафедри екології та біомоніторингу,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

РЕКРЕАЦІЯ ТА ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА У ПІСЛЯВОЄННІЙ УКРАЇНІ: РОЛЬ ОСВІТНЬО-РЕКРЕАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ

Післявоєнне відновлення України ставить перед суспільством нові виклики: відновити не лише зруйновані міста і села, але й порушені екосистеми та психоемоційний стан людей, особливо дітей та молоді. У цьому контексті важливо формувати екологічну свідомість із раннього віку як частину комплексного підходу до відбудови країни. Велику роль у цьому процесі відіграє неформальна освіта через рекреаційні програми, що об'єднують навчання, оздоровлення та екологічну діяльність. Однією з найбільш ефективних форм є освітньо-рекреаційні центри екологічної освіти.

Освітньо-рекреаційні центри у післявоєнний час – це простори відновлення, де діти та молодь через досвід, дослідження природи та командну роботу вчаться не лише берегти довкілля, а й зцілювати себе через спілкування з природою.

Програми таких центрів включають: еколого-натуралістичні експедиції на території відновлених природних парків, дослідницькі проєкти з вивчення змін в екосистемах після війни, майстер-класи з переробки уламків і відходів у корисні речі, виготовлення годівничок, готелів для комах і створення зелених куточків у зруйнованих містах, екологічні квести, творчі конкурси плакатів та інсталяцій на тему відновлення природи.

Особливе місце займають заходи з реального відновлення середовища: прибирання територій, висадка дерев на місцях вирубок чи пошкоджень, створення нових екологічних стежок і освітніх маршрутів.

Формат роботи освітньо-рекреаційних центрів допомагає розвивати критично важливі навички: співпрацю та командну підтримку, відповідальне